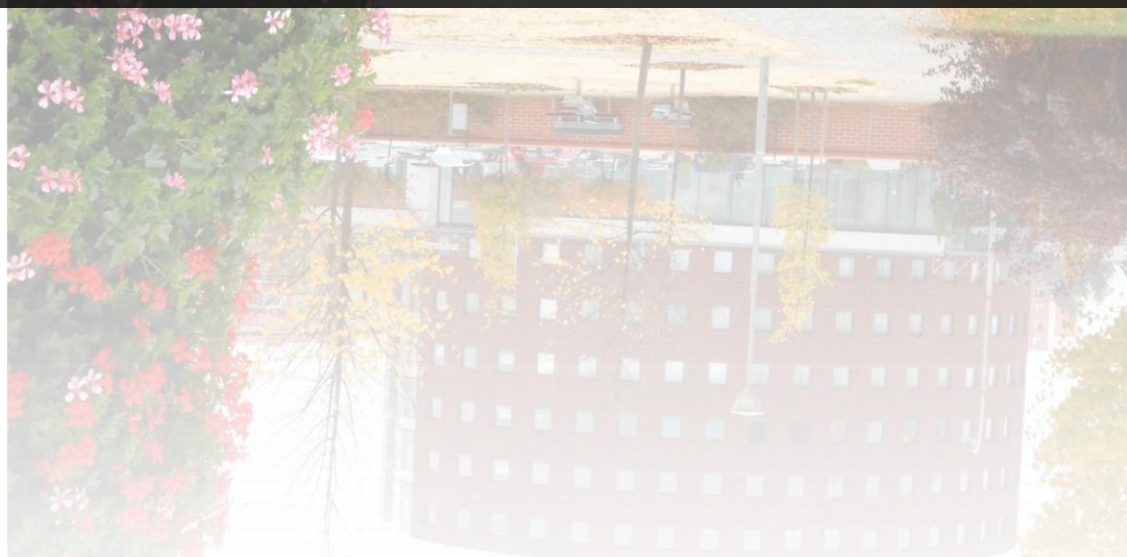

Průzkum podnikatelského prostředí

Integrovaný strategický rozvojový plán
města Otrokovice 2014-2023

Průzkum podnikatelského prostředí

Dokument:	Integrovaný strategický rozvojový plán města Otrokovice 2014–2023
Zadavatel:	Město Otrokovice
Zpracovatel:	GRANTIKA České spořitelny, a.s.
Termín zpracování	09–11/2013

Obsah

1	Úvod	4
1.1	Smysl průzkumu	4
1.2	Metodika	5
1.3	Návrh dotazníku	5
1.4	Manažerské shrnutí	6
2	Charakter respondentů	7
3	Zaměstnanost a zaměstnatelnost	8
3.1	Problémy s dostupností zaměstnanců	8
3.2	Zaměstnávání absolventů	8
3.3	Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	9
3.4	Čerpání dotací ze strukturálních fondů Evropské unie	10
3.5	Výzkumná jednotka a spolupráce na výzkumu	10
3.6	Investice do výzkumu a vývoje v roce 2014	11
3.7	Opatření ke snižování negativních vlivů na životní prostředí	11
3.8	Právní vztah k prostorům k podnikání a poptávka po nových prostorech	12
3.9	Predikce budoucího vývoje	13
3.10	Preferované formy podpory podnikání	13
3.11	Hodnocení image města v jednotlivých oblastech	14
3.12	Přesun podniků z Otrokovic	15

1 Úvod

1.1 Smysl průzkumu

V souvislosti s přípravou **Integrovaného strategického rozvojového plánu města Otrokovice 2014–2023** proběhl v měsíci září 2013 průzkum podnikatelského prostředí pro nastavení priorit a nástrojů rozvoje města Otrokovice.

Otrokovice jsou jako průmyslové centrum sídlem mnoha národních i nadnárodních korporací s dlouholetou tradicí především v oblasti gumárenství, chemického a automobilového průmyslu.

Přestože mnoho faktorů ovlivňujících kvalitu a atraktivnost podnikatelského prostředí je ve městě Otrokovice definovaných na makro úrovni, prostřednictvím národních koncepcí a platné legislativy, existují také vhodné nástroje podpory podnikání, jež může zajišťovat samotné město. Na místní úrovni je možné realizovat celou řadu iniciativ, které mohou podporovat růst konkurenceschopnosti lokálních podnikatelských subjektů a tím de facto zvyšovat i kvalitu života ve městě. Především obchodní společnosti v důsledku svých podnikatelských úspěchů na národních a nejlépe i globálních trzích recipročně generují řadu výhod pro město i samotné občany.

Na druhou stranu je třeba zmínit i negativní vlivy podnikatelských činností, zejm. v oblasti průmyslu a dopravy. Intenzivní výroba si vynucuje transport jak velkého objemu vstupních materiálů a surovin tak i expedici finálních výrobků. Tyto nároky ve svém důsledku způsobují vysoké zatížení Otrokovic silniční dopravou, která generuje negativní efekty na regionální životní prostředí. Je proto nezbytné hledat společné cesty všech zainteresovaných stran k oboustranně výhodné a akceptovatelné koexistenci.

Podnikatelské subjekty jsou pro město Otrokovice (instituci územní samosprávy) významným partnerem v oblasti rozvoje regionu. Lokální podnikatelské subjekty generují a udržují pracovní místa (nejen) pro místní občany, čímž se mj. podílí na udržování sociálního smíru a v důsledku také na minimalizaci sociálně patologických jevů ve společnosti. Informace o predikci vývoje klíčových zaměstnavatelů jsou pro město Otrokovice, popř. pro další jeho organizace či organizace státní správy (Úřad práce), nezbytné z hlediska plánování činností v oblasti sociálních služeb, školství, bezpečnosti apod.

Názory firem na užitečnost různých nástrojů podpory podnikání jsou cennou informací, která pomůže lépe zacílit aktivity a zdroje města na místní i regionální úrovni prostřednictvím strategických rozvojových dokumentů, resp. jejich konkrétních opatření.

Cíle průzkumu podnikatelského prostředí v Otrokovicích jsou:

1. Získat základní vstupní informace o obchodních společnostech, které provozují podnikatelskou činnost na území města Otrokovice. Cílem je získat informace, které se jinak obtížně získávají. Obsahem průzkumu jsou mj. téma zaměstnávání specifických skupin obyvatel či plány implementace opatření vedoucích ke zlepšení životního prostředí na území města.
2. Zjistit názory na vhodné formy podpory podnikání, které by místní podnikatelé uvítali ze strany města Otrokovice.
3. Dát podnikatelským subjektům, resp. vedení, najevo, že si město cení jejich aktivit a má zájem se spolupodílet na zvyšování prosperity a konkurenceschopnosti města a bude usilovat o vytváření co nejlepších podmínek k jejich rozvoji.

1.2 Metodika

Průzkum byl realizován mezi obchodními společnostmi, které provozují své podnikatelské aktivity na území města Otrokovice. Cílovou skupinou byly společnosti s min. 6 zaměstnanci. Prvotní rozsah cílové skupiny činil 474 firem. Z této skupiny bylo vyčleněno 174 firem, které disponují funkčními webovými stránkami a mají uvedený kontaktní e-mail. Z uvedeného počtu oslovených firem se vrátilo 25 e-mailů z důvodu neplatnosti e-mailové adresy, resp. zrušení její platnosti.

Osloveno tak bylo celkem 149 firem. Odpovědi zaslalo 20 firem, tj. celková návratnost je 13,4 %. Jelikož šlo o dobrovolnou akci, nebylo možné subjekty do zapojení se do průzkumu nutit. Přes poměrně malou návratnost můžeme zjištění z průzkumu považovat za významná – lze předpokládat, že odpovědi pocházejí od firem, které se skutečně zajímají o formy spolupráce a podpory ze strany města. Jejich odpovědi tedy mohou být brány jako důležité podněty ke změnám, inovacím apod.

Oslovení subjektů proběhlo prostřednictvím oficiálního oslovovacího dopisu, který byl primárně směřován na ředitele společností. Součástí e-mailu byla žádost o zapojení do průzkumu prostřednictvím dotazníku, který byl dostupný jak prostřednictvím odkazu na internetových stránkách, tak v podobě přiloženého elektronického formuláře.

Oslovení proběhlo ve dvou vlnách, kdy v první vlně šlo o poskytnutí základních informací a zdůvodnění konání sběru dat. Druhá vlna měla podobu urgency. Cílem bylo získat co nejvyšší počet odpovědí.

Základní informace

Název průzkumu	Průzkum podnikatelského prostředí
Charakter průzkumu	Popisný
Základní soubor	Obchodní společnosti podnikající na území města Otrokovice
Sledované znaky	Rok vzniku, pozice respondenta, předmět podnikání
Výsledky	Anonymní
Povaha výzkumu	Kvantitativní
Metoda sběru dat	Dotazníkové šetření
Nástroj sběru dat	Elektronický dotazník
Období sběru dat	09/2013
Počet respondentů	20 subjektů

1.3 Návrh dotazníku

Dotazník byl sestaven tak, aby umožňoval zjistit aktuální záměry rozvoje právnických osob (obchodních firem), jejich přístup v oblasti zaměstnanosti, ochrany životního prostředí i aktivity v oblasti výzkumu a vývoje. Jeho účelem bylo také zjistit zájem podnikatelů o různé formy podpory ze strany města Otrokovice.

Dotazník byl zaměřen na několik průřezových témat:

1. Kvalita a dostupnost pracovních sil
2. Angažovanost v oblasti výzkumu a vývoje
3. Plán opatření ke snižování negativních dopadů na životní prostředí
4. Dostupnost nebytových prostor k podnikání
5. Predikování vývoje (rozvoje) v budoucích letech
6. Nástroje podpory podnikání na území města

1.4 Manažerské shrnutí

- ✓ Z průzkumu vyplynul poměrně **velký zájem otrokovických firem o spoluúčast na strategickém plánování, tvorbě koncepcí a o společnou propagaci s městem.**
- ✓ Firmy v Otrokovicích se potýkají s **nedostatkem kvalifikovaných pracovníků**. Snaží se proto spolupracovat se školami (většina poskytuje praxe studentů) a s Úřadem práce a uvítali by větší podporu této spolupráce ze strany města. Dalším problémem, které firmy intenzivně vnímají, je **nemožnost potencionálních zaměstnanců pracovat ve stanovenou pracovní dobu kvůli osobním povinnostem** (péče o dítě či jiného člena rodiny) a to i přesto, že většina firem účastnících se průzkumu (75 %) nabízí práci na flexibilní pracovní úvazky. 45 % organizací zaměstnává osoby se zdravotním postižením a dalších 5 % by tyto osoby mohlo zaměstnávat.
- ✓ Podniky na Otrokovicích **oceňují dopravní dostupnost i systém veřejné dopravy**, který umožňuje dopravu zaměstnanců do práce. Jsou spokojeny také s mírou konkurence ve městě.
- ✓ Pohled podniků na vlastní budoucí rozvoj je většinou pozitivní. Pouze 15 % respondentů označilo, že čekají oslabení rozvoje své firmy v příštích letech. Zbytek očekává rozvoj (45 %) nebo stagnaci (40 %). **Spokojenost firem s prostředím Otrokovic dokazuje to, že naprostá většina podniků (95 %) nezvažuje odchod z města.**
- ✓ Co se týče inovačního potenciálu firem, 35 % organizací spolupracuje na výzkumu s odbornými školami či výzkumnými institucemi. **62 % respondentů naopak vnímá ve městě a v okolí rezervu v nabídce partnerů pro výzkum.** 30 % firem zapojených do průzkumu disponuje vlastním oddělením výzkumu. 35 % respondentů hodlá v roce 2014 do výzkumu investovat, 20 % respondentů investice do výzkumu zvažuje.
- ✓ Velké zastoupení průmyslových podniků v Otrokovicích generuje nejen pozitivní vlivy, jako je menší míra podílu nezaměstnaných oproti průměrným republikovým hodnotám, ale i negativní externality v podobě výrazného znečišťování životního prostředí. V otrokovických podnicích, které se zúčastnily průzkumu, je často **sledována spotřeba energie a je patrná velká snaha o snižování její spotřeby**. Dále u většiny firem existuje snaha snižovat objem vstupních surovin. **V uplatňování opatření ke snižování vlivu na životní prostředí, která nepřinášejí finanční úspory, však existují zatím rezervy** (opatření ke snižování znečištění a množství odpadních vod, opatření ke snižování znečišťování ovzduší). Jen 30 % organizací zapojených do průzkumu sleduje měrné množství emisních látek do ovzduší. Pozitivním faktem je, že polovina respondujících firem má environmentální systém řízení.

2 Charakter respondentů

V úvodu dotazníku byly zjišťovány základní identifikační údaje o respondentech. Dle uvedených údajů se průzkumu účastnily obchodní firmy založené především na počátku 90. let 20. století a na přelomu 20. a 21. století.

Dotazník byl ve většině případů vyplňován osobami na řídicích pozicích. V polovině případů dotazník vyplňoval sám jednatel nebo ředitel společnosti. V ostatních případech se dotazníku věnovali předsedové představenstva, personální ředitelé, finanční ředitelé, nebo i administrativní pracovníci.

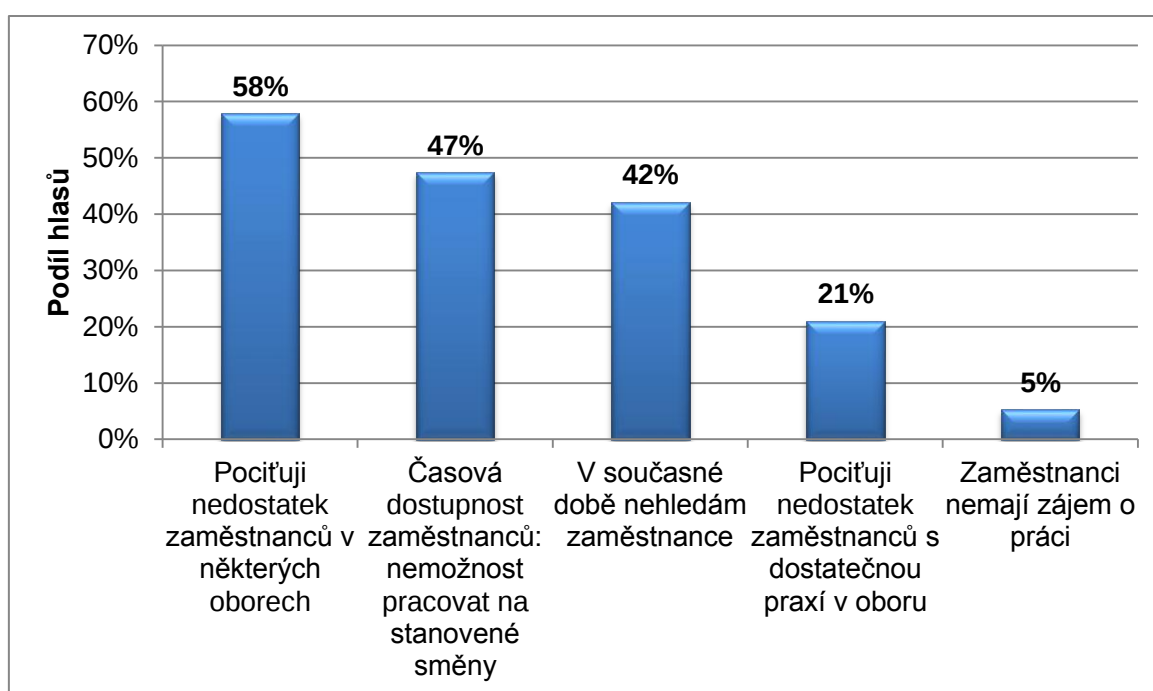
Oblast podnikání zúčastněných firem byla širokospektrální. Šetření se zúčastnily firmy podnikající v oblasti výroby i služeb – např. recyklace, výroby pláštěů, výroby a prodeje pneu, výroby spotřební, provádění staveb, práce s kovy, výroby komponentů pro automobilový průmysl, provádění montážních prací, pronájmu nemovitostí.

3 Zaměstnanost a zaměstnatelnost

3.1 Problémy s dostupností zaměstnanců

Prvním tématem průzkumu byla zaměstnanost a zaměstnatelnost specifických sociálních skupin obyvatelstva. K jednomu z dlouhodobějších problémů na trhu práce v rámci celé České republiky patří nesoulad odborného zaměření nabídky na trhu práce s poptávkou ze strany firem. V první otázce průzkumu měly firmy možnost vybrat takové typy problémů, se kterými se v současné době potýkají. K nejčastěji uváděným patří právě nedostatek vzdělaných osob v oborech, ve kterých podnikají místní společnosti (strojírenské obory, práce s CNC stroji). Na tento problém naráží 58 % respondentů.

Graf 1 Problémy s dostupností zaměstnanců

K dalším uváděným problémům v oblasti zaměstnanosti patří nedostupnost vhodných zaměstnanců z důvodu překážek na jejich straně (47 % respondentů), např. z důvodu péče o děti nebo jiného člena rodiny, neumístněním dětí do školky. V Otrokovicích jsou do mateřských škol úspěšně umístěny téměř všechny děti rodičů s trvalým bydlištěm na území města Otrokovice, tzn. možnou příčinnou volby této odpovědi může být dovzdělávání dětí z MŠ a ZŠ, učení se s dětmi, trávení odpoledne s rodinou, popř. jde o děti zaměstnanců z katastru jiné obce než Otrokovice.

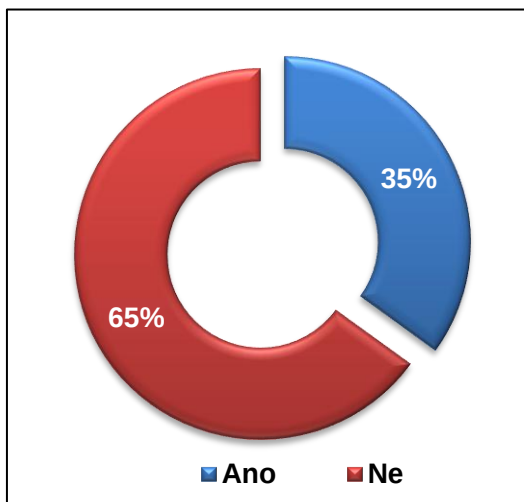
Pětina respondentů vnímá jako problém nedostatek zaměstnanců s požadovanou praxí v oboru (21 % respondentů). Pouze 5 % firem se domnívá, že někteří zaměstnanci vlastně o práci nemají zájem.

3.2 Zaměstnávání absolventů

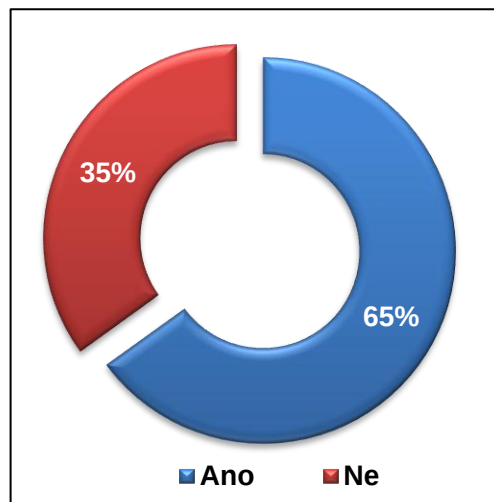
Další otázka byla zaměřena na zkoumání přístupu firem k práci se studenty. 65 % respondentů uvedlo, že spolupracuje se školami za účelem umožnění praxe jejich studentům. Praxe

studentům umožňuje nejenom seznámení se s aplikací teorie do praxe a pracovními návyky, ale také pomáhá navazovat osobní vazby a zvýšit tak pravděpodobnost nalezení pracovního místa po ukončení školní docházky.

Graf 2 Spolupráce se školami pro zajištění praxe studentům

Graf 3 Nabírání absolventů (SŠ, VŠ)

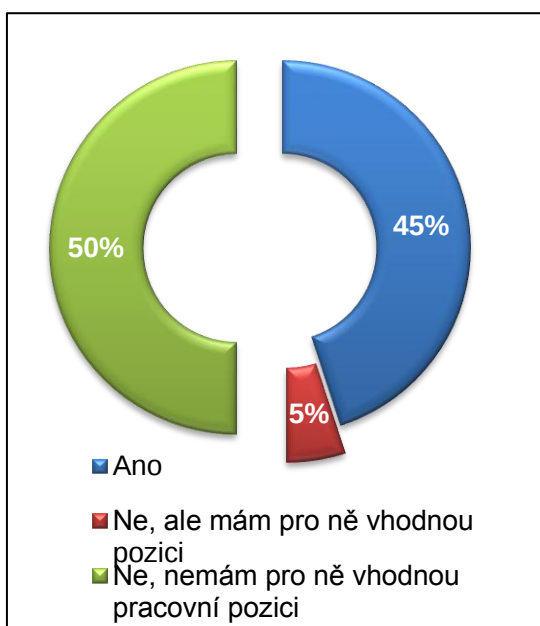

Firmy ve 2 ze 3 případů nabírají do řad svých zaměstnanců i čerstvé absolventy. Nábor absolventů provádí i firmy, které neposkytují studentům praxi.

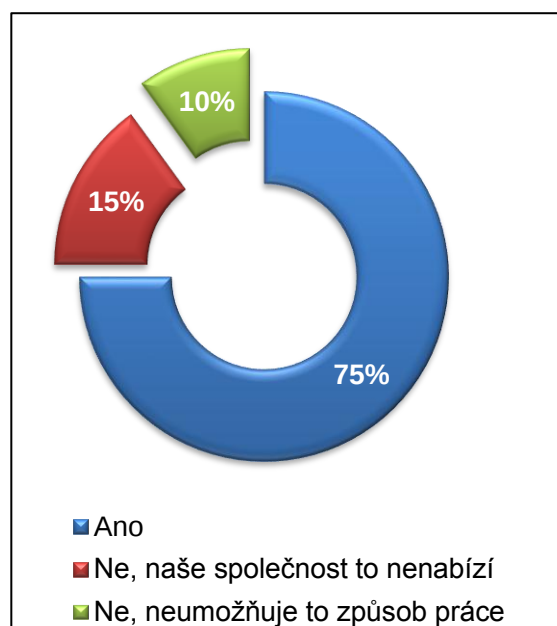
3.3 Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Jedním z významných problémů nezaměstnanosti je zapojování osob se zdravotním postižením do pracovního procesu. Polovina z respondentů uvedla, že dle svého názoru pro tyto osoby nemá vhodnou pracovní pozici. 45 % respondentů uvedlo, že osoby se zdravotním postižením zaměstnává. Pouze 1 firma uvedla, že sice má pro tuto skupinu vhodnou pracovní pozici, nicméně nikoho takového nezaměstnává. Důvod nebyl zjišťován.

Graf 4 Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

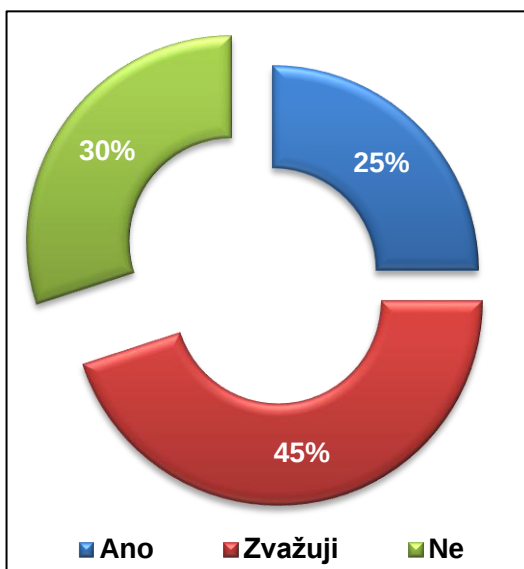
Graf 5 Zaměstnávání osob na zkrácený pracovní úvazek

Další diskutovanou otázkou byla možnost pracovat na zkrácený pracovní úvazek, který je vhodný především pro matky s malými dětmi, nebo osoby starající se o člena rodiny. ¾ firem uvedlo, že tuto možnost svým zaměstnancům umožňuje. U 2 firem tuto možnost neumožňuje charakter práce. 3 společnosti tuto práci neposkytují.

3.4 Čerpání dotací ze strukturálních fondů Evropské unie

Graf 6 Plán čerpání dotací z EU v období 2014–2020

Klíčovým faktorem zajištění ekonomického rozvoje a konkurenceschopnosti je zajištění inovativnosti, které lze dosáhnout prostřednictvím výzkumu a vývoje. Výzkum a vývoj je jednou z oblastí podporovaných ze strukturálních zdrojů Evropské unie.

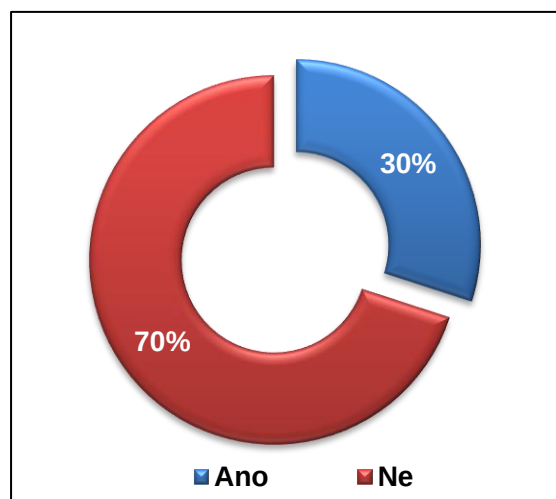
¼ respondentů je rozhodnutá tuto externí finanční výpomoc využít v nadcházejícím programovacím období 2014-2020. 45 % tuto variantu zvažuje: jejich rozhodnutí se bude odvíjet od konkrétních podporovaných oblastí a rozsahu podpory. 30 % neplánuje tuto nabídku využít.

3.5 Výzkumná jednotka a spolupráce na výzkumu

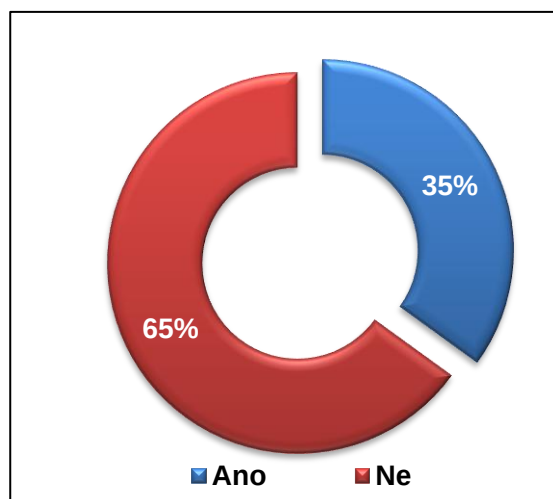
Vlastním oddělením výzkumu a vývoje disponuje 30 % respondentů. Je nezbytné uvést, že firmy poskytující služby tuto pracovní jednotku nepotřebují, nicméně v oblasti výroby se jedná o významnou komponentu provozu firmy se zásadním dopadem na její budoucí rozvoj.

Dále je však nutné podotknout, že v případě menších firem sice neexistuje samostatná organizační jednotka, ale často se výzkumu a vývoji věnuje alespoň 1 osoba. Nadnárodní společnosti nebo korporace mají centralizovanou jednotku výzkumu a vývoje a jednotlivé subjekty z těchto novinek čerpají.

Graf 8 Existence oddělení výzkumu

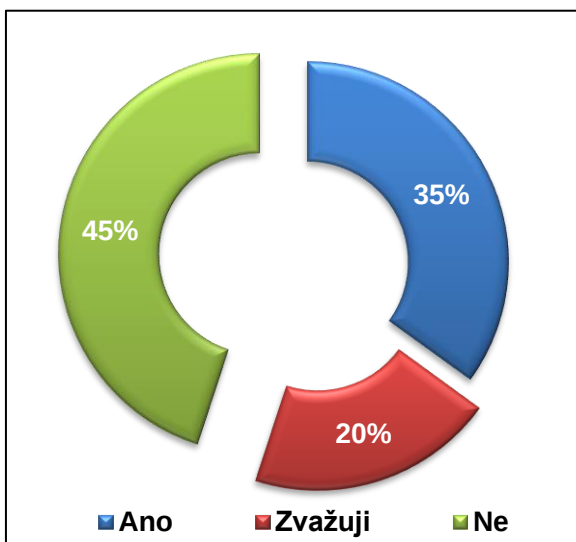
Graf 7 Spolupráce na výzkumu s odbornými školami/výzkumnými institucemi

Ti podnikatelé, kteří se výzkumu a vývoji věnují, ve více než 1/3 případů kooperují s odbornými školami nebo výzkumnými institucemi.

3.6 Investice do výzkumu a vývoje v roce 2014

Graf 9 Plán investic v roce 2014

35 % respondentů kalkuluje s investicí do výzkumu a vývoje v roce 2014. 20 % tuto investici zvažuje především v souvislosti s očekáváním finálního stavu vlastního hospodářského výsledku a dle hospodářského vývoje a situace na trhu.

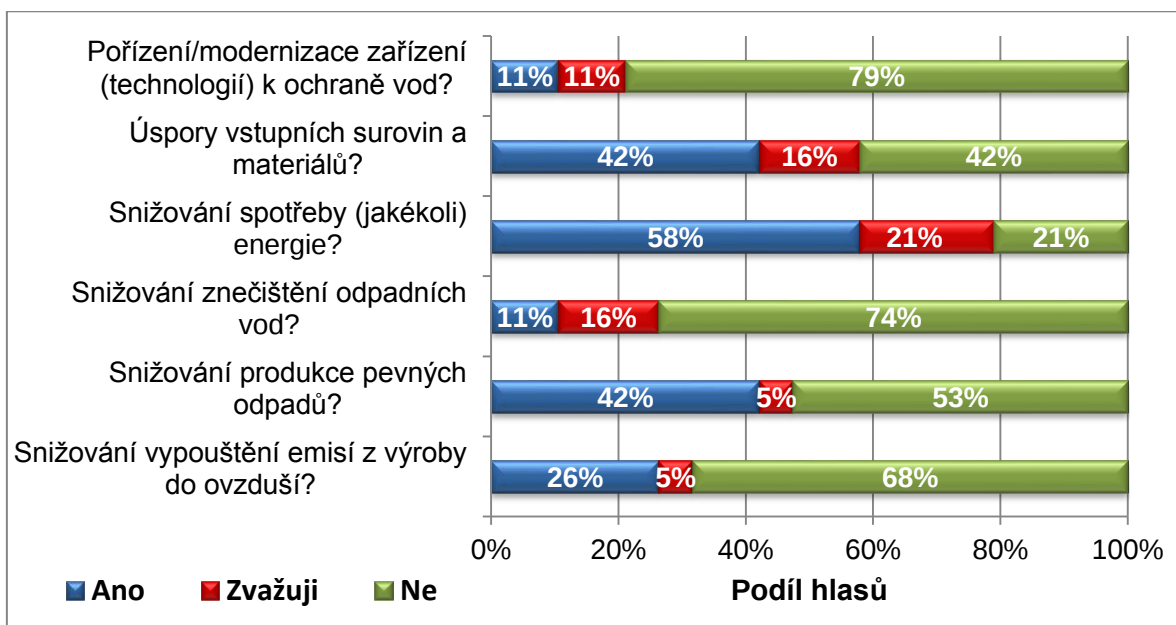
45 % respondentů je rozhodnuto tuto oblast v roce 2014 nepodporovat.

3.7 Opatření ke snižování negativních vlivů na životní prostředí

Silná koncentrace především chemického a gumárenského průmyslu ve městě Otrokovice intenzivně zatěžuje lokální životní prostředí. Vzhledem k historicky danému

těsnému sousedství průmyslových podniků s umístěnou bytovou zástavbou se jedna z otázek průzkumu zaměřovala na zmapování plánovaných investic do opatření ke snižování kvality životního prostředí v následujících 3 letech.

Graf 10 Plán investic ke snižování kvality životního prostředí

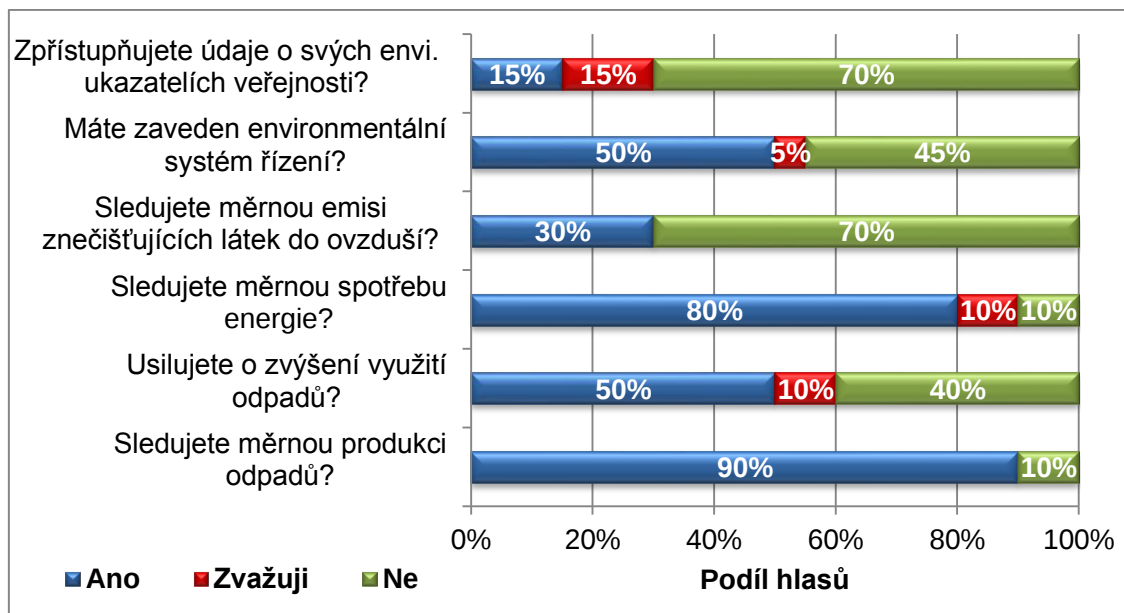

Pokud organizace plánují realizaci investic do opatření ke snižování znečištění životního prostředí, nejčastěji volí nástroje ke snižování spotřeby energií (58 % respondentů investici plánuje, 21 % zvažuje). Druhým nejčastějším záměrem pro následující 3 roky jsou úspory vstupních surovin a materiálů a tedy zefektivnění výroby a snižování nákupu zdrojů (42 % respondentů investici plánuje, 16 % zvažuje). V pořadí třetím uvažovaným opatřením je

snížování produkce pevných odpadů (45 % respondentů plánuje, 5 % zvažuje). Je tedy zřejmé, že všechna nejčastěji využívaná opatření jsou spojena také s finančními úsporami.

K nejméně zvažované variantě patří pořízení nebo modernizace zařízení (technologií) k ochraně vod (11 % respondentů investici plánuje, 11 % zvažuje).

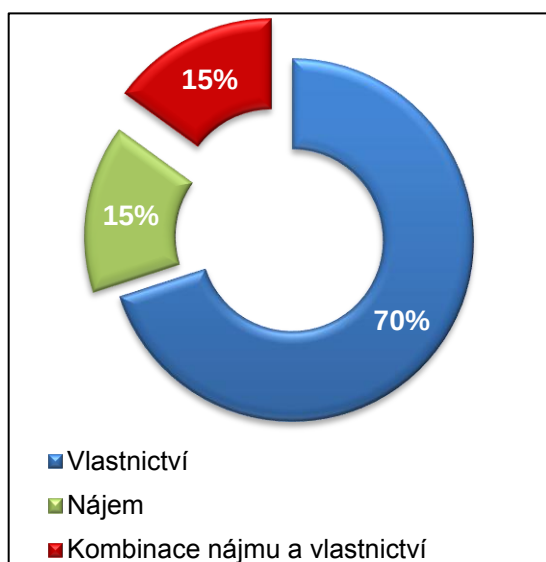
Graf 11 Aplikace systémového přístupu k ochraně životního prostředí

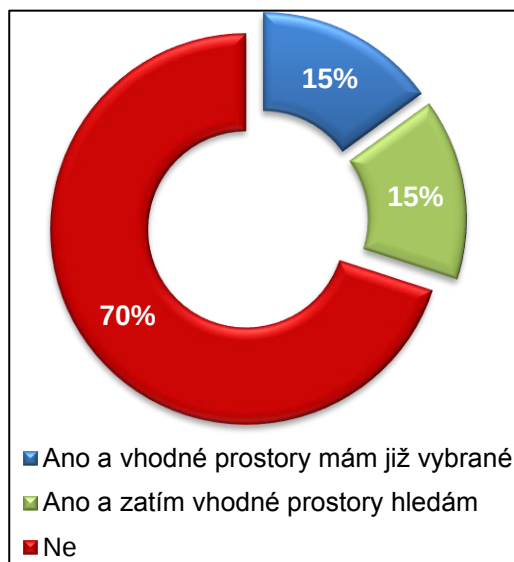
Co se týče systémového přístupu k ochraně životního prostředí, největší podíl organizací účastnících se průzkumu sleduje měrnou produkci odpadů (90 %) a měrnou spotřebu energie (80 %). Polovina organizací má zaveden environmentální systém řízení. Jen necelá třetina respondentů sleduje měrnou emisi znečišťujících látek do ovzduší a pouhých 15 % zpřístupňuje údaje o svých environmentálních ukazatelích veřejnosti.

3.8 Právní vztah k prostorům k podnikání a poptávka po nových prostorech

Graf 13 Právní vztah k nemovitostem, které jsou místem podnikání

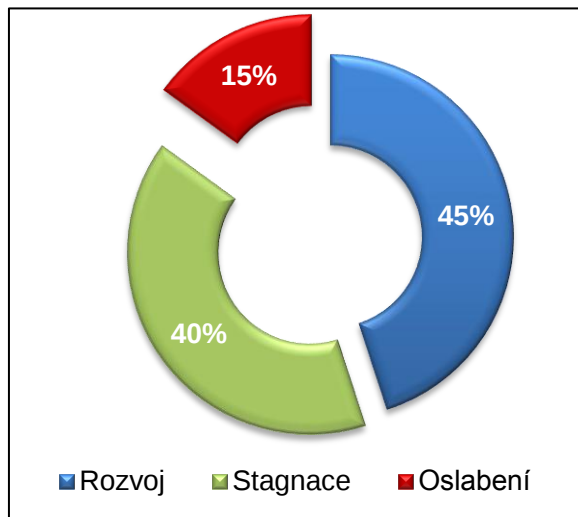
Graf 12 Potřeba nových vhodných prostor k podnikání

Většina organizací (70 %) má nemovitosti, ve kterých podniká, ve svém vlastnictví. 15 % si nemovitosti pronajímá a zbytek kombinuje oba typy právních vztahů k nemovitostem. 30 % organizací potřebuje díky svému rozvoji další nové prostory k podnikání. Polovina z tohoto podílu (15 % z celku) tyto prostory zatím hledá a druhá polovina je má již vybrané.

3.9 Predikce budoucího vývoje

Graf 14 Odhad vývoje podnikání v budoucích třech letech

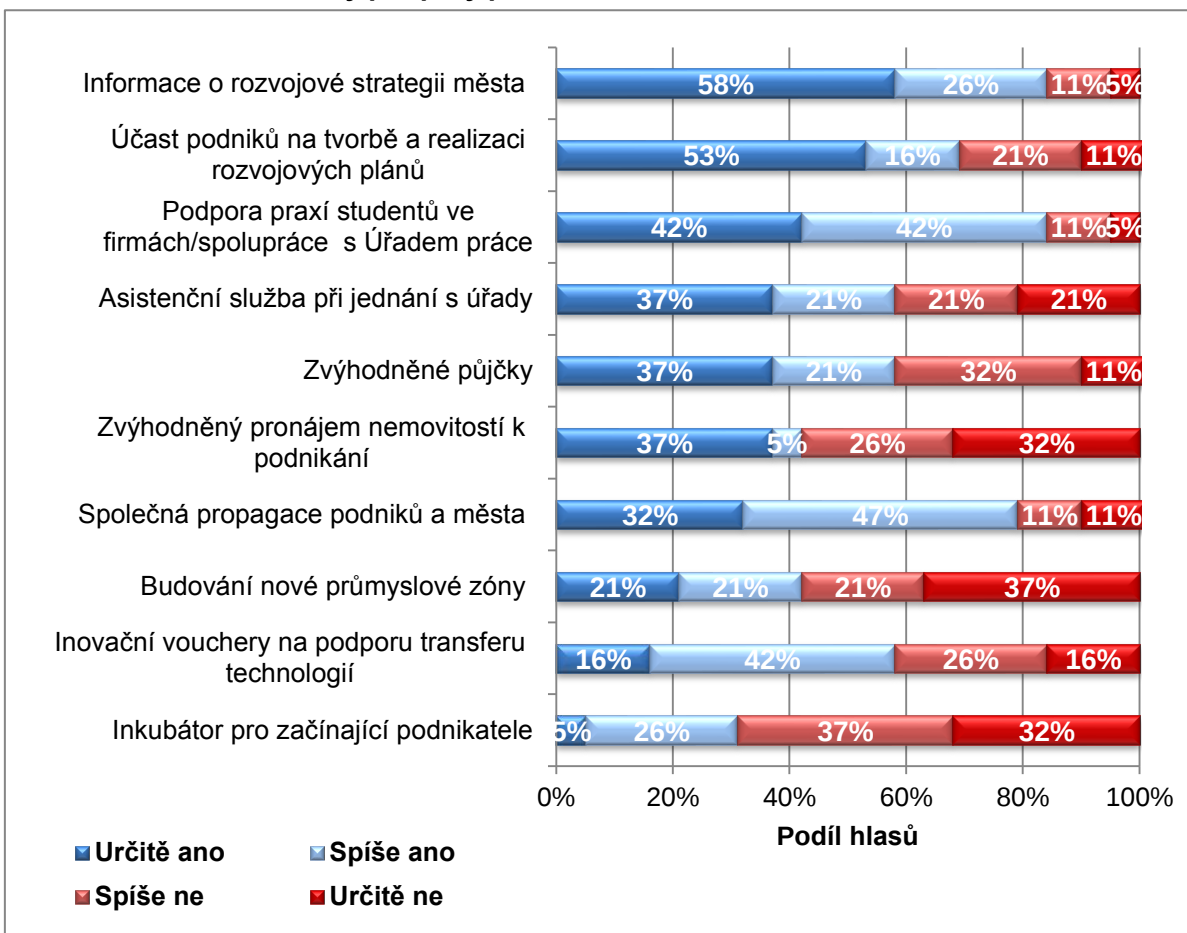

45 % organizací vnímá vlastní vývoj v budoucích třech letech pozitivně, 40 % jej vnímá jako setrvalý a jen 15 % počítá s oslabením podniku.

3.10 Preferované formy podpory podnikání

Z průzkumu vyplynulo, že většina zúčastněných firem má dostatečné fyzické prostory pro své podnikání (nemají zájem o budování nové průmyslové zóny, ani o zvýhodněné pronájmy budov). Je to patrné i z grafu 13 a 14 o vlastnictví budov k podnikání.

Graf 15 Preferované formy podpory podnikání

Co však potřebují, jsou lidské zdroje (velký podíl respondentů – 84 %, se staví kladně k podpoře praxí studentů ve firmách a spolupráci s Úřadem práce) a informace o strategických plánech města na delší časové období. Firmy se dále vyjádřily, že se chtějí podílet na tvorbě strategie města a rozvojových plánů města (k těmto možnostem podpory se kladně vyjádřilo 69 % zúčastněných).

Zástupci podnikatelských organizací také mají zájem o společnou propagaci s městem (kladně se k této možnosti vyjádřilo 79 % respondentů).

3.11 Hodnocení image města v jednotlivých oblastech

Zájem o lidské zdroje reflektovaný v grafu 15 (a v grafu 1) se projevuje i negativním hodnocením dostupnosti kvalifikované pracovní síly – 63 % respondentů se o ní vyjádřilo spíše, nebo zcela negativně. Poskytování praxí studentům tedy zřejmě firmy berou jako vhodný způsob zajišťování (budoucích) kvalifikovaných pracovníků. Pro strategické plánování města je to podnětem ke zlepšení opatření pro podporu studentských praxí, rekvalifikačních kurzů úřadu práce apod.

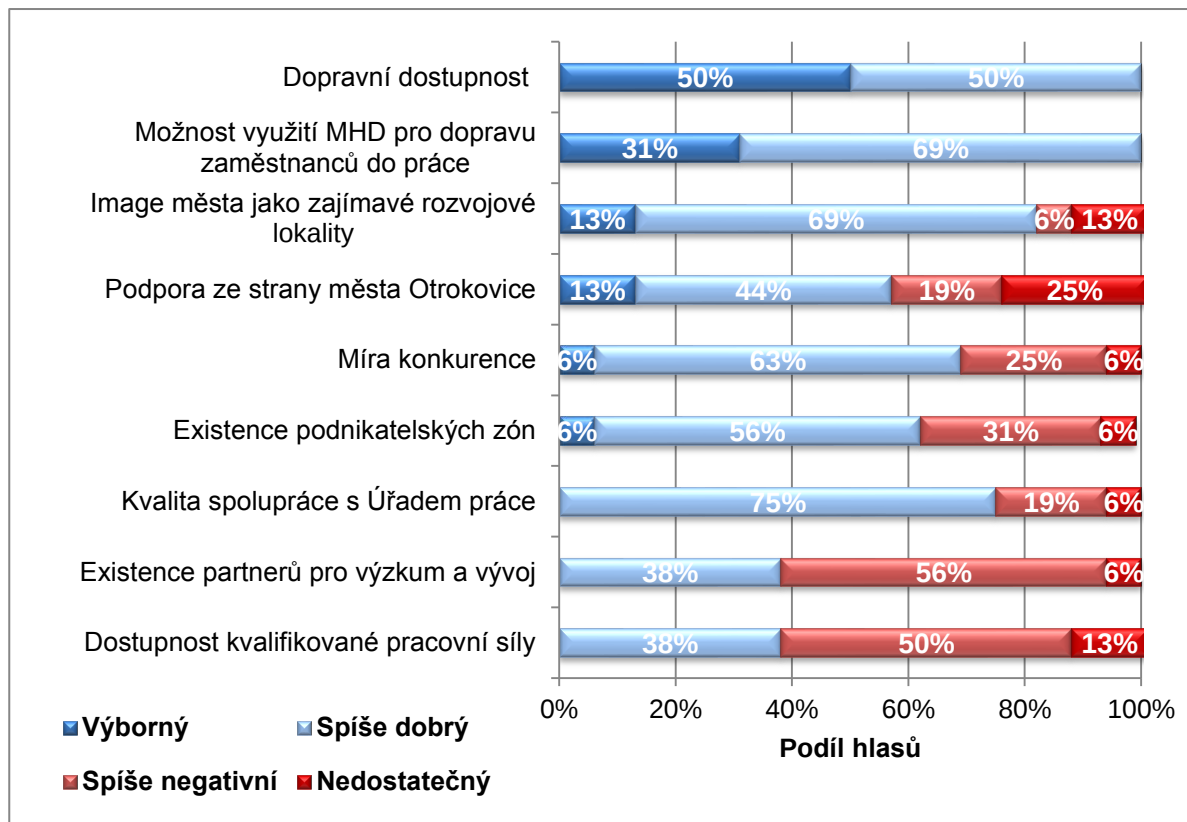
Spolupráce s úřadem práce je vnímána vesměs pozitivně (75 % respondentů ji vnímá jako spíše dobrou), avšak i zde existují rezervy (nikdo ji nehodnotí jako výbornou).

Jako problémovou oblast vnímají podniky nedostatek partnerů pro výzkum a vývoj.

Nejlépe jsou naopak organizace Otrokovic hodnoceny z hlediska dopravní dostupnosti a možnosti využití MHD pro dopravu zaměstnanců do práce. Dále jsou Otrokovice pozitivně hodnoceny jako zajímavá rozvojová lokalita.

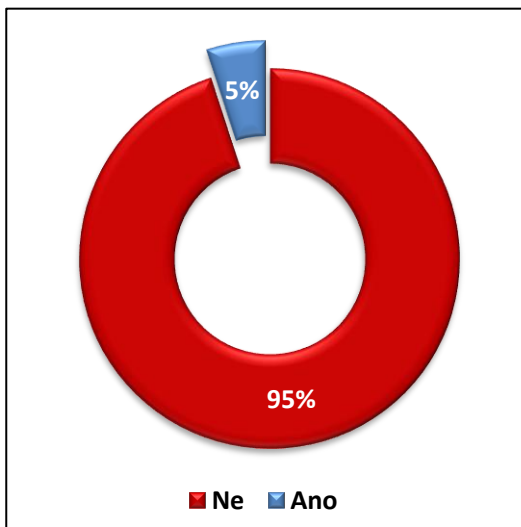
Nejrozporuplněji je hodnocena podpora ze strany města Otrokovic (57 % výborně a spíše dobře, 43 % spíše dobře a nedostatečně).

Graf 16 Hodnocení image města v jednotlivých oblastech

3.12 Přesun podniků z Otrokovic

Graf 17 Přemístění sídla mimo území města Otrokovice

Míru spokojenosti s atraktivností Otrokovic, jako místa k podnikání, do jisté míry vyjadřuje i intenzita změny sídla, nebo výroby podniku mimo území města jinam.

Na otázku, zda podnik hodlá v současné době (nebo do budoucna) přemístit sídlo či výrobu mimo Otrokovice odpověděl kladně pouze jeden respondent. Jako důvod uvedl negativní přístup města ke střednímu a drobnému podnikání.

Seznam grafů

Graf 1 Problémy s dostupností zaměstnanců	8
Graf 2 Spolupráce se školami pro zajištění praxe studentům	9
Graf 3 Nabírání absolventů (SŠ, VŠ)	9
Graf 4 Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	9
Graf 5 Zaměstnávání osob na zkrácený pracovní úvazek.....	9
Graf 6 Plán čerpání dotací z EU v období 2014–2020	10
Graf 7 Existence oddělení výzkumu.....	10
Graf 8 Spolupráce na výzkumu s odbornými školami/výzkumnými institucemi	10
Graf 9 Plán investic v roce 2014	11
Graf 10 Plán investic ke snižování kvality životního prostředí	11
Graf 11 Aplikace systémového přístupu k ochraně životního prostředí	12
Graf 12 Potřeba nových vhodných prostor k podnikání.....	12
Graf 13 Právní vztah k nemovitostem, které jsou místem podnikání	12
Graf 14 Odhad vývoje podnikání v budoucích třech letech	13
Graf 15 Preferované formy podpory podnikání	13
Graf 16 Hodnocení image města v jednotlivých oblastech	14
Graf 17 Přemístění sídla mimo území města Otrokovice	15